

บทบาทผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

**Attitudes of Teachers and school Committees on Leader's Role of school
Executives of Ratburana District Office.**

พระเก่งกาจ เลื่องลือ¹

Kengkat Laenglae

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2551

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 354 คน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทผู้นำสถานศึกษาที่มีบทบาทมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือด้านการเผยแผ่และการประชาสัมพันธ์ ด้านการเป็นผู้ประสานงานและการติดตาม ด้านการเป็นผู้จัดการและการจัดการทรัพยากร ด้านการเป็นนักแก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง และมีบทบาทน้อยที่สุดคือด้านการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานขององค์กร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : 1.บทบาทผู้นำ 2.ผู้นำเชิงสัญลักษณ์ 3. ผู้บริหาร 4. ทัศนะ

ABSTRACT

The objective of this research article was to study attitudes of Teachers and school committees on Leader's Role of school Executives of Ratburana District Office and to compare the attitudes of Teachers and school committees on Leader's Role of school Executives of Ratburana District. The tools used in data collection by sampling the 354 populations were questionnaires. The Leader's Role of school executives for the most to the least was the revelation side and the public relations, the coordinator and the follow-up sides, the manager and the resource administration sides, the least of solving a problem and the negotiation. The least role was the Leader's symbolic side or the organization chairman. The results of the hypothesis testing

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต

were found that the personal factors such as sex, age, educational qualification. were not different, and the teacher and school committee who had an experience in duty practice different and had the opinion for leadership role of school executive was not different generally.

Key words: 1. Leader's roles 2. Symbolic leaders 3. Administrators 4. Opinions.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย

สถานศึกษา เป็นระบบสังคมระบบหนึ่ง ที่จำเป็นจะต้องมีคนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 และตามนโยบายของรัฐ โดยเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สามารถทำให้เห็นนโยบายของรัฐเห็นผลการปฏิบัติที่เป็นจริงเกิดขึ้น และมีหน่วยงานหรือองค์กรระดับที่สูงกว่าสถานศึกษารับผิดชอบร่วมกันทั้งในระดับกระทรวงหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานและหลายระดับรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา แต่สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ ผลของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษาที่จะให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ นักวิชาการและนักปฏิบัติในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเชื่อตรงกันว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในสถานศึกษาหลายคนถึงกับกล่าวว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อทุก ๆ ด้านในสถานศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น การดำเนิน การบริหารและจัดการในเรื่องต่าง ๆ ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น การขาดความเข้มแข็งทางวิชาการ การขาดแคลนครูทั้งทางด้านจำนวนและ ความถนัดตรงตามสาระวิชาบางวิชา มาตรการการจำกัดกำลังคนภาครัฐที่เป็นเหตุให้ไม่ได้รับการจัดสรรอัตราค่าจ้างใหม่ จนกลายเป็นแหล่งความอ่อนแอทางวิชาการในเกือบทุกกลุ่มสาระวิชา ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ ย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องช่วยกันดำเนินการและบริหารงานในทรัพยากรที่ค่อนข้างจำกัด โดยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนนั้นต้องทำงานและปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ เห็นประโยชน์แก่ทางราชการเป็นหลัก และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะต้องใช้หลักการบริหารงานอันเป็นประโยชน์ในภาพรวมของสถานศึกษาเป็นอันดับแรก และต้องมีคุณลักษณะของผู้นำ หรือลักษณะของผู้บริหารตามผู้นำในองค์การ (Leadership) อันพึงมีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิสัมพันธ์-อิทธิพล ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาผู้นำ และด้านการควบคุม กำกับดูแล โดยศึกษาการแสดงออกในบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

ดังที่ได้กล่าวมานั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตำแหน่งทางการบริหารที่สังคมคาดหวังให้เป็นผู้นำในสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ลักษณะพิเศษมากกว่าตำแหน่งข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาโดยตรง การพัฒนาให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแสดงบทบาทผู้นำจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความทั่วถึงในการจัดการศึกษา ตลอดจนความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องของครูซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาโดยตรง อนึ่งสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด ครอบคลุมพื้นที่ในเขตราชวัตรบูรณะ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารในหน่วยงานอื่นๆ นำไปพัฒนาปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติงานและวางตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานการวิจัย

ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ ที่มี อายุ เพศ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทภาวะผู้นำสถานศึกษาแตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

4.2 ทำให้ทราบระดับความแตกต่างของบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อเสนอแนะหรือปรับปรุงแก้ไขบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Current Problem) จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรโดยตรง ซึ่งประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครูและ

กรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 354 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยอาศัย กรอบแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งนิยามปฏิบัติการ ซึ่งมี ดร. คทา ชื่นตา ดร. ประเสริฐ กิติรัตน์ตระการ และดร. เกสรฯ สุขสว่าง เป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ และหาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าระดับ 0.82 แล้วนำมาดำเนินการจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยเก็บจากข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีร้อยละ 54.5 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีร้อยละ 29.9 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีร้อยละ 61.9 มีตำแหน่งเป็นข้าราชการครู มีร้อยละ 74.6 และมีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี มีร้อยละ 29.7

6.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ด้านบทบาทการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ ด้านบทบาทการเป็นผู้ประสานงานและการติดตาม ด้านบทบาทการเป็นผู้จัดการและการจัดการทรัพยากร ด้านบทบาทการเป็นนักแก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง และด้านบทบาทการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานขององค์กร

6.3 เปรียบเทียบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 สรุปผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาฯ กับปัจจัยส่วนบุคคล

(n=354)

บทบาทผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	ตำแหน่ง	ประสบการณ์ การทำงาน
บทบาทการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์ หรือประธานขององค์การ	0.81	0.43	0.99	0.10	0.24
บทบาทการเป็นผู้ประสานงานและ การติดตาม	0.19	0.14	0.84	0.12	0.16
บทบาทการเผยแพร่และการ ประชาสัมพันธ์	0.54	0.43	0.92	0.18	0.09
บทบาทการเป็นผู้จัดการและการ จัดสรรทรัพยากร	0.40	0.28	0.76	0.24	0.21
บทบาทการเป็นนักแก้ปัญหาและ การเจรจาต่อรอง	0.54	0.28	0.64	0.07	0.06
รวม	0.47	0.16	0.64	0.09	0.36

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัชรบุรีนคร
กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทภาวะผู้นำสถานศึกษาไม่
แตกต่างกัน เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ
ประสบการณ์การทำงาน มีความเห็นไม่แตกต่างกันต่อบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัชรบุรีนคร กรุงเทพมหานคร

7. อภิปรายผล

7.1 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัชรบุรีนคร
กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับ
ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 0.70 ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ข้าราชการ
ครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชวัชรบุรีนคร กรุงเทพมหานคร เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาท
ภาวะผู้นำ เรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงน้อยที่สุดคือ ด้านบทบาทการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ ด้านบทบาทการเป็น
ผู้ประสานงานและการติดตาม ด้านการบทบาทการเป็นผู้จัดการและการจัดการทรัพยากร ด้านบทบาทการเป็น
นักแก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง และด้านบทบาทการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานขององค์กร ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตติเทพ พิทักษานูรัตน์ เรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบหาเวลาที่ใช้ในการบริหาร การให้

ความสำคัญในบทบาททางการบริหาร และความพึงพอใจในการแสดงบทบาทการบริหารงาน” พบว่า ผู้บริหาร การศึกษาใช้เวลาในการแสดงบทบาทการบริหารงานแต่ละบทบาทแตกต่างกัน คือ บทบาทผู้แทนหรือตัวแทน องค์กร บทบาทผู้นำ บทบาทผู้ติดต่อประสานงาน บทบาทผู้รับข่าวสารหรือติดตาม บทบาทโหมกหรือ ประชาสัมพันธ์ บทบาทผู้ประกอบการหรือผู้จัดการ บทบาทผู้จัดอุปสรรคหรือนักแก้ปัญหา บทบาทผู้จัดสรร ทรัพยากร ด้านบทบาทการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีการพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจนเข้าใจ ไม่มีข้อสงสัย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในการทำงาน ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบในระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ **เทียน ทองแก้ว** ที่กล่าวว่า “บทบาทการเป็นผู้นำองค์กรนั้นผู้บริหารจะเป็นผู้นำทาง ความคิด วิสัยทัศน์ กล่าวคือ ก้าวคิด ก้าวตัดสินใจ รวมทั้งการแสดงออกทั้งการพูดและการกระทำให้เป็นบทบาทที่โดดเด่น” ด้านบทบาทการเป็นผู้ประสานงานและการติดตาม พบว่า มีการติดต่อขอความช่วยเหลือกับโรงเรียนอื่นๆ และมีการกำหนดเวลาการทำงานให้แล้วเสร็จแล้วเร่งรัดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานให้เสร็จทันเวลา รวมทั้งมีการ ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อัญญรัตน์ ภูมิวิเศษ** กล่าวว่า “การประสานงานคือกระบวนการดำเนินการที่ทำให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกันและดำเนินไปในทิศทาง เดียวกันเพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน” ด้านการบทบาทการเป็นผู้จัดการและการจัดการทรัพยากร พบว่า มีการประสานสัมพันธ์กับองค์กรเครือข่าย มีการบริหารงานโดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุดแก่องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **จันทร์จิรา คำพวง** กล่าวว่า “บทบาทผู้จัดสรรทรัพยากร เป็น บทบาทอันเกี่ยวข้องกับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้แบ่งหรือผู้จัดสรรทรัพยากรต่างๆ ของ องค์กร โดยการตัดสินใจของผู้บริหารว่างานอะไรที่ควรมอบหมายให้กับใครกระทำการแทน เพื่อให้ หน่วยงานได้ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมในการดำเนินงานสู่เป้าหมายขององค์กร” ด้านบทบาทการเป็นนัก แก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง พบว่า ไม่เพิกเฉยและให้ความสำคัญกับทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร มีการ ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและทันเวลาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ธวัช บุญยมติ** กล่าวว่า “บทบาทผู้ เจรจาต่อรองของผู้บริหารในระหว่างการเจรจาต่อรองเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้ง การเจรจาทันทีและบทบาทประมุข ซึ่งรวมกันเป็นบทบาทผู้เจรจาต่อรอง ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทนี้ ทั้ง การเจรจาทันทีกับลูกค้าหรือพนักงานในองค์กร และการเจรจาต่อรองอื่นๆ ที่ไม่ใช่งานประจำ” ด้านบทบาท การเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานของ พบว่า มีการส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชากล้าพูดกับผู้บังคับบัญชา อย่างสบายใจ มีการบริหารงานบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ประทานพร อุ่นอ้อ** ที่กล่าวว่า “บุคคลที่จะทำหน้าที่ประธานได้นั้นต้องประกอบไปด้วย บุคลิกภาพที่ดีทั้งทาง ภายและสุขภาพจิตย่อมต้องดีด้วย นอกจากนี้แล้วประธานควรจะเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบสามารถแก้ไขปัญหา ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกว้างไกลและยืดหยุ่น สามารถอธิบายให้คนอื่นเข้าใจได้อย่าง ถูกต้องชัดเจนตามวัตถุประสงค์”

7.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของ ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาที่มี เพศ

อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก บทบาทการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานขององค์กร บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประสานงานและการติดตาม บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ขององค์กร บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้จัดการและการจัดสรรทรัพยากร บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และบทบาทการเป็นนักแก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความมุ่งมั่นและร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก จึงจะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(2552) กล่าวว่า “ผู้นำมีบทบาทและหน้าที่หลายประการ ผู้นำเป็นทั้งหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน ผู้ให้กำลังใจ ตลอดจนเป็นผู้วินิจฉัยตัดสินใจ จึงควรมีพฤติกรรมแสดงออกให้ทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคต”

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความเห็นด้านบทบาทผู้นำเชิงสัญลักษณ์หรือประธานขององค์กร มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรบริหารงานให้บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมๆ กับที่มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

8.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความเห็นด้านการประสานงานและการติดตาม มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมีการกำหนดกรอบการทำงานเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรภายนอกในการขอความช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่างๆ

8.1.3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความเห็นด้านการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ขององค์กร มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงภารกิจภายในองค์กรเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในการทำงาน ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบในระยะเวลาที่เหมาะสม

8.1.4 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความเห็นด้านการเป็นผู้จัดการและการจัดสรรทรัพยากร มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมีการบริหารงานโดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร โดยการเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

8.1.5 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความเห็นด้านการเป็นนักแก้ปัญหาและการเจรจาต่อรอง มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหาร

ควรมีการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและทันเวลา รวมทั้งจัดการแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างรวดเร็ว

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นนักแก้ปัญหาและนักเจรจาต่อรอง ภายในองค์กร

8.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลให้ตรงตามสายงานหรือภาระงานที่ปฏิบัติอยู่

9. บรรณานุกรม

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2552, กรกฎาคม 20). *ภาวะผู้นำยุคใหม่* [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: www.opdc.go.th.

จันทร์จิรา คำพวง. (2551, พฤศจิกายน 2). *การจัดสรรทรัพยากร* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://202.143.134.200:81/Management/B6.html>.

ชัชวาล วิภาชาติ. (2545). *บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้สอน ใน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหิดล.

ณัฐเทพ พิทักษ์นุรัตน์. (2539). *การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษา กับ ผู้จัดการทางธุรกิจ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหาสารคาม.

เทียน ทองแก้ว. (2550, พฤษภาคม 25). *บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://dusithost.dusit.ac.th~ei/article/010.doc>.

ธวัช บุญขมณี. (2547). *ผู้บริหารทำอะไร*. พิษณุโลก: วิทยาลัยการสาธารณสุข

ประทานพร อุ่นออ. (2550). *บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดสัมมนา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา

ครุณวิทยาม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อัญญรัตน์ ภูมิวิเศษ. (2546). *ทัศนคติของพนักงานที่มีต่อการประสานงานภายในบริษัทกรณีศึกษา*

บริษัทไฮไฟโอเรียนท์ (ไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร

10. คำขอขอบคุณ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหาร โรงเรียนทั้ง 6 แห่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดี พร้อมทั้งสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ในทุกๆ ด้าน จึงขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอเจริญพรขอบคุณอาจารย์ ดร.อาจุยทุช เนติชนากุล ดร.คทา ชื่นตา ดร. ประเสริฐ กิติรัตน์ตระกูล และดร. เกศรา สุขสว่าง ตลอดจนอาจารย์วิทยาลัย นวัตกรรม มหาวิทยาลัยรังสิตทุกท่าน เพื่อนๆ ร่วมรุ่น MA7 ทุกคนที่มีส่วนร่วมผลักดันให้งานวิจัยนี้สำเร็จลง ด้วยดี และขอเจริญพร อาจารย์ชเนศ ต่วนชะเอม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ช่วย ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่ผู้วิจัยไว้ ณ โอกาสนี้